

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Energiaköyhyys markkinoiden vapauttamisen ja talouskriisin yhteydessä” (valmisteleva lausunto)

(2011/C 44/09)

Yleisesittelijä: **Sergio SANTILLÁN CABEZA**

Euroopan unionin neuvoston tuleva puheenjohtajavaltio Belgia päätti 9. helmikuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Energiaköyhyys markkinoiden vapauttamisen ja talouskriisin yhteydessä

(valmisteleva lausunto).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 16. helmikuuta 2010 antaa asian valmistelun ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyden vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 14.–15. heinäkuuta 2010 pitämässään 464. täysistunnossa (heinäkuun 14. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Sergio Ernesto SANTILLÁN CABEZAN ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 124 puolesta 6:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Sähkön, kaasun ja muiden polttoaineiden, kuten hiilen, hinnat nousevat jatkuvasti, ja suuntaus näyttää jatkuvan lähivuosina. Sen vuoksi myös heikossa asemassa olevien energiankuluttajien määrä voi kasvaa merkittävästi, ellei asiaan puututa nopeasti ja tehokkaasti. Käsillä olevan lausunnon tarkoituksena ei ole pohtia energiahintojen nousuun vaikuttavia syitä vaan korostaa tarvetta suojella heikossa asemassa olevia kuluttajia energiaköyhyyden välttämiseksi.

1.2 Energiaköyhyyden torjunta on uusi sosiaalinen painopiste, jota on käsiteltävä kaikilla tasoilla. On tärkeää, että EU laatii yhteiset ohjeet, jotta kaikki jäsenvaltiot etenisivät kohti samaa päämäärää ongelman poistamiseksi. EU on viime vuosina tehnyt merkittävää työtä heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi. Monet jäsenvaltiot ovat kuitenkin laiminlyöneet velvoitteensa. EU:n tulisikin toimia EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa määriteltyä toissijaisuusperiaatetta noudattaen, elleivät jäsenvaltiot toteuta säädettyjä toimenpiteitä.

1.3 Energiaköyhyys vaikuttaa paitsi energia-alaan myös muihin aloihin, kuten terveydenhuoltoon, kulutukseen sekä asumiseen.

1.4 ETSK ehdottaa, että energiaköyhyydelle sovitaan EU:ssa yhteinen yleisluonteinen määritelmä, jota kukin jäsenvaltio voi sen jälkeen mukauttaa. Energiaköyhyyden voisi esimerkiksi määritellä tarkoittavan vaikeutta tai kyyttömyyttä ylläpitää asunnossa asianmukaista lämpötilaa sekä vaikeutta saada muita olennaisia energian käyttöön liittyviä palveluja kohtuuhintaan. Tämä on yleisluonteinen määritelmä, jota voidaan täydentää myös muilla kriteereillä, joiden avulla käsitettä voidaan ajantasaistaa yhteiskunnan kehityksen mukaan. Näin energiaköyhyyttä voitaisiin mitata ja käsitellä nykyistä tarkemmin.

1.5 ETSK pitää tarpeellisena yhdenmukaistaa olemassa olevat tilastot, jotta energiaköyhyytilanteesta Euroopassa saadaan

mahdollisimman tarkka käsitys. Tätä varten ehdotetaan, että Eurostat ja jäsenvaltioiden tilastolaitokset soveltavat yhtenäisiä tilastointimenetelmiä, jotta pystytään mittaamaan energiaköyhyysongelman laajuus.

1.6 ETSK katsoo, että Lontoossa jo toimivasta kansalaisten energiafoorumista (*Citizen's Energy Forum*) huolimatta olisi tarkoituksenmukaista perustaa Euroopan energiaköyhyyden seurantakeskus. Seurantakeskus voisi kuulua osana johonkin jo olemassa olevaan järjestelmään, kuten energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoon tai johonkin muuhun elimeen, jossa vaikuttaisivat kaikki suoraan tai välillisesti energiaköyhyyttä käsittelevät taloudelliset ja yhteiskunnalliset toimijat, kuten energiantoimittajat, kuluttajat, terveys- ja ympäristöalan järjestöt, työntekijäjärjestöt, energia- ja rakennusalan järjestöt jne. Tällainen ryhmä olisi erittäin hyödyllinen jäsenvaltioissa käytössä olevien hyvien käytänteiden kartoittamiseksi, uusien energiaköyhyyden käsittelymallien analysoimiseksi ja objektiivisen ja tarkan selvityksen laatimiseksi energiamarkkinoiden vapauttamisen vaikutuksista heikossa asemassa oleviin kuluttajiin.

1.7 ETSK esittää, että energiaköyhyys otettaisiin huomioon aina energiapoliittisia ehdotuksia laadittaessa.

1.8 ETSK korostaa, että energiankulutuksen optimoimista helpottavien teknologisten innovaatioiden on oltava heikossa asemassa olevien kuluttajien saatavilla, sillä he niitä eniten tarvitsevat.

1.9 On korostettava tarvetta panna täytäntöön jo hyväksytyt, rakennusten – tässä tapauksessa yksityisasuntojen – energiatehokkuutta koskevat toimenpiteet. Kun otetaan huomioon vaikeudet, joita vähävaraiset henkilöt voivat kohdata, jäsenvaltioiden tulee mahdollisuuksiensa mukaan harkita tukitoimenpiteiden käyttöönottoa.

1.10 Energiantuotannon hajauttaminen voi tietyissä tapauksissa edistää tässä lausunnossa esitettyjä pyrkimyksiä (ks. kohta 6.8).

2. Energiaköyhyys EU:ssa

2.1 Energian käyttö ja saanti ovat sidoksissa yksittäisten ihmisten ja väestöjen hyvinvointiin. Energian lukuisista käyttötarpeista mainittakoon, että sitä tarvitaan välttämättä mm. liikkumiseen, ilmastointiin ja valaistukseen teollisuuden, terveydenhuollon ja maatalouden kaltaisilla aloilla ja myös kotitalouksissa ja vapaa-ajantoiminnassa.

2.2 Energiaköyhyyttä voidaan sen vuoksi tarkastella sekä makro- että mikrotalouden näkökulmasta. Riittävän ja laadukkaan energian saatavuus teollisuudessa, maataloudessa ja muilla aloilla on olennaisen tärkeää yksittäisen maan vaurauden ja kilpailukykyyn kannalta, ja energian puute voi johtaa talouskriisiin, työttömyyteen ja köyhyyteen yleensä. Tässä lausunnossa keskitytään kuitenkin tarkastelemaan pääasiassa kotitalouksien energiaköyhyyttä.

2.3 Energiaköyhyys tarkoittaa vaikeutta tai kyvyttömyyttä ylläpitää asunnossa asianmukaista lämpötilaa (viitearvoina voitaisiin pitää Maailman terveysjärjestön WHO:n määritelmää, jonka mukaan miellyttäväksi lämpötilaksi oleskelutilassa katsotaan 21 Celsius-astetta ja muissa tiloissa 18 astetta, tai mitä tahansa muuta määritelmää, joka katsotaan teknisesti asianmukaiseksi) sekä vaikeutta saada kohtuuhintaan muita olennaisia energian käyttöön liittyviä palveluja ja toimintoja, kuten valaistusta, liikennepalveluja ja sähköä internetyhteyttä tai laitteita varten. Tämä on yleisluonteinen määritelmä, jota voidaan täydentää myös muilla kriteereillä, joiden avulla käsitettä voidaan ajantasaistaa tarpeen mukaan.

2.4 Energiaköyhyyttä on vaikea ilmaista määrällisesti, vaikka sitä voidaan mitata erilaisten muuttujien pohjalta. Tällaisia muuttujia ovat esimerkiksi kyvyttömyys ylläpitää asunnossa sopivaa lämpötilaa (27 jäsenvaltion EU:ssa 21 %, Eurostat), osuus väestöstä, jolla laskujenmaksu on myöhässä (27 jäsenvaltion EU:ssa 7 % vuonna 2007), tai sellaisten asuntojen määrä, joissa on vuotoja, halkeamia tai muita rakennusta rasittavia vaurioita (25 jäsenvaltion EU:ssa 18 % vuonna 2007, EU-SILC-tutkimus, 2007). Vaikka energiaköyhyydestä kärsivien henkilöiden määrästä ei tilastojen ja asiaa koskevien tutkimusten puuttumisen johdosta pystytä antamaan luotettavaa tietoa, tunnetut muuttajat yhdistämällä ja tarkastelemalla eräitä julkaistuja tutkimuksia voidaan arvioida, että Euroopassa ongelmasta kärsii vähintään 50 miljoonaa henkilöä (*Tackling Fuel Poverty in Europe – Recommendations Guide for Policy Makers* [energiaköyhyyden torjunta Euroopassa – suositusopas poliittisille päätöksentekijöille], www.fuel-poverty.org). Eräissä arvioissa tämä luku on kuitenkin huomattavasti korkeampi.

2.5 Ongelman laajuuden mittaamisen lisäksi vaikeutena ovat EU:n ja jäsenvaltioiden tilastotietojen väliset ristiriitaisuudet. Esimerkiksi EU-SILC-tutkimuksen mukaan Ison-Britannian väestön keskuudessa laskujenmaksun myöhästymisprosentti on nolla, kun taas kansallisen energia-alan sääntelyviranomaisen (Ofgem) mukaan myöhästymisiä on 5 prosentilla väestöstä (www.fuel-poverty.org).

2.6 Energiaköyhyydestä kärsivien perheiden määrä Euroopassa voi kasvaa, sillä

— köyhyysriski koskee noin 16:tta prosenttia eurooppalaisista (Sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskeva yhteinen raportti, Euroopan komissio, 2009)

— kotitalouksien maksama kaasunhinta on noussut vuodesta 2005 vuoteen 2007 keskimäärin 18 prosenttia (Eurostat, 2007)

— kotitalouksien maksama sähkönhinta on noussut vuodesta 2005 vuoteen 2007 keskimäärin 14 prosenttia (EU-SILC-tutkimus, 2007)

— yli 60 prosenttia EU:n asuntokannasta on rakennettu ilman lämmönsäätökriteerejä.

2.7 Energiaköyhyys on kolmen tekijän yhteistulos: alhainen tulotaso, rakentamisen riittämätön laatu ja energian korkeat hinnat.

2.8 Energiaköyhyydestä voi olla seurauksena esimerkiksi terveysongelmia, verkosta pois kytkeminen energiantoimittajan toimesta, mukavuusstandardit alittava energiankulutus tai maksurästien kertyminen.

2.9 Heikoimmassa asemassa olevat väestöryhmät ovat samoja kuin pienituloisten ryhmät, joita ovat mm. yli 65-vuotiaat, yksinhuoltajaperheet, työttömät ja sosiaalietuuksia nauttivat. Lisäksi useimmissa tapauksissa pienituloiset henkilöt asuvat riittämättömästi lämpöeristetyissä rakennuksissa, minkä seurauksena energiaköyhyytilanne pahenee (*Housing Quality Deficiencies and the Link to Income in the EU*, [asumisen laadun puutteet EU:ssa ja yhteys tulotasoon], Orsolya Lelkes, European Centre for Social Welfare Policy and Research, maaliskuu 2010).

2.10 Eräät jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet toimenpiteitä energiaköyhyyden johtavien tilanteiden välttämiseksi (*European Partnership for Energy and the Environment* -työryhmän raportti *Good practices experienced in Belgium, Spain, France, Italy and United Kingdom to tackle fuel poverty* [energiaköyhyyden torjunnan hyviä käytänteitä Belgiassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa]). Suurimmassa osassa tapauksia toimilla puututaan ongelman aiheuttajiin, joita ovat mm.

— energianhinnat (esimerkiksi sosiaalisiin perusteisiin määritellyt hinnat)

— rakentamisen laatu (esimerkiksi energiatehokkuuden parantamistoimien edistäminen julkisten asumispalvelujen piiriin kuuluvissa asunnoissa tai yksityisessä asuntokannassa)

— alhainen tulotaso (esimerkiksi taloudelliset tuet).

Samoin eräät jäsenvaltiot ovat toteuttaneet energiaköyhyyden seurauksia lieventäviä korjaavia toimenpiteitä, joihin kuuluu esimerkiksi kieltä kytkeä heikossa asemassa olevat perheet pois verkosta kriittisinä aikoina.

2.11 Energiategokkuuden parantaminen rakentamisessa on keskeinen tekijä energiaköyhyyden torjunnassa. Rakennusten energiategokkuudesta annetun direktiivin uudelleenlaadintaa koskeva ehdotus KOM (2008) 780 lopullinen voi tarjota tähän tilaisuuden.

3. Taluskriisi nostanut työttömien määrän 23 miljoonaan

3.1 Euroopan talous kärsii pahimmasta taantumastaan sitten vuoden 1930. Vuonna 2009 BKT:n muutos 27 jäsenvaltion EU:ssa oli -4,2 % verrattuna vuoteen 2008, jolloin jo mitattiin heikko kasvutulos (+0,8 %). Työttömyys on kasvanut voimakkaasti: tammikuussa 2010 työttömänä oli 9,5 % aktiiviväestöstä (puolitoista prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aikaisemmin). Näin ollen vuoden 2010 ensimmäisenä kuukautena työttömänä oli 22 979 000 henkilöä. Prosenttiosuukin mitattuna alimmat työttömyysasteet kirjattiin Alankomaissa (4,2 %) ja Itävallassa (5,3 %) ja korkeimmat Liettuassa (22,9 %) ja Espanjassa (18,8 %) (Eurostat).

3.2 Vuoden 2008 lopussa julkaistu Euroopan talouden elvytysuunnitelma ei ole tuottanut toivottuja tuloksia. Jos nykytilannetta kuvaavat tiedot ovat huolestuttavia, huolestuttavaa on myös se, että tähänastisissa ennusteissa (komission ennuste mukaan luettuna) lähiaikojen elpymisen ennustetaan olevan ”heikkoa”. Vaikka käyttöön on otettu verokannustimia, jotka vastaavat suuruudeltaan 5 prosenttia BKT:sta (EU27), ne eivät ole riittäviä eikä käytössä ole riittävän hyvin koordinoitua strategiaa kriisistä ulospääsemiseksi.

3.3 Vuonna 2007 alkanut talous- ja rahoituskriisi syntyi aikana, jolloin Euroopan työntekijöiden palkat polkivat paikallaan tai laskivat. Toisaalta eräissä jäsenvaltioissa ehdotetut taloudelliset toimenpiteet valtion mittavan velan ja julkisen talouden alijäämän vähentämiseksi vaikuttavat sosiaalietuuksiin (eläkkeet, työttömyyskorvaukset) ja julkisiin palveluihin.

3.4 Kaikkien näiden tekijöiden vuoksi heikossa asemassa olevien perheiden yleisnäkymät ovat huolestuttavat energiakustannusten noustessa.

4. EU:n energiapolitiikka

4.1 Halu vapauttaa energiemarkkinat on ollut yksi EU:n keskeisistä politiikoista kahden kuluneen vuosikymmenen aikana. Prosessi käynnistettiin energianeuvoston kesäkuussa 1987 pitämässä kokouksessa, minkä jälkeen ensimmäiset kaasun- ja sähkömarkkinoiden vapauttamista koskevat direktiivit julkaistiin 1990-luvun lopussa. Siitä lähtien on toteutettu lukuisia samansuuntaisia toimia.

4.2 Vapauttamisprosessin ilmoitetut tavoitteet olivat pääpiirteissään energiasektorin tehostaminen ja Euroopan talouden kilpailukyvyyn parantaminen. Kaikkien jäsenvaltioiden välillä ei kuitenkaan päästy täyteen yksimielisyyteen toimenpiteistä, ja eräissä jäsenvaltioissa esiintyy voimakasta vastarintaa asiaa koskevien politiikkojen täytäntöönpanon suhteen.

4.3 Sekä kaasun että sähkön tukkumarkkinoilla tarjonta on nykyisellään erittäin keskittynyttä (kymmenessä jäsenvaltiossa kolmella suurimmalla kaasuntoimittajalla on vähintään 90 prosentin markkinaosuus, ja sähkömarkkinoilla suurimpien toimittajien markkinaosuus on yli 80 prosenttia 14 jäsenvaltiossa, KOM(2009) 115 lopullinen).

4.4 Vapauttaminen hyödyttää kuluttajia, mikäli se tosiasiallisesti edistää kilpailua. Monissa jäsenvaltioissa yksityiset oligopolit ovat kuitenkin korvanneet valtion monopolit, minkä vuoksi

toimia avoimuuden ja kilpailun lisäämiseksi energia-alalla on tehostettava.

4.5 Sen vuoksi on syytä korostaa tarvetta toteuttaa käytännössä kolmannessa energiapaketissa suunnitellut toimet, joiden tavoitteena on luoda todelliset, valtioiden yhteistyöhön perustuvat energiemarkkinat. Tällaisia toimia ovat mm. verkostojen entistä tiiviimpi yhteenliittäminen, operaattoreiden välisen koordinoinnin parantaminen ja kansallisten sääntelyviranomaisten valtuuksien vahvistaminen.

5. Vapauttamisen tulee hyödyttää kuluttajia

5.1 Vapauttaminen edistää energiantuotannon hajauttamista ja monipuolistamista, ja sen avulla tulisi voida saavuttaa tiettyjä keskeisiä tavoitteita, kuten energian hinnan alentaminen ja toimitusten takaaminen, palvelun laadun parantaminen, tarjonnan laajentaminen sekä sen mukauttaminen yleisesti kuluttajien tarpeisiin ja erityisesti heikossa asemassa olevien kuluttajien tarpeisiin. Jäsenvaltioissa saadut ensimmäiset kokemukset ovat kuitenkin paljastaneet ongelmia, jotka johtuvat mm. hinnoittelun avoimuuden puutteesta ja korkeista hinnoista.

5.2 Useimmissa jäsenvaltioissa hinnat olivat vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla korkeammat kuin vuonna 2008, vaikka öljyn hinnan kehityksen perusteella olisi voinut odottaa loppukäyttäjiltä perittävien hintojen merkittävämpää laskua. Tilanne voi selittyä osittain viipeellä öljyn hinnan muutoksen siirtymisessä loppukäyttäjältä laskutettavaan hintaan. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että energian tukkuhinnan aleneminen ei näy täysin loppukäyttäjiltä laskutettavissa hinnoissa (ks. KOM(2009) 115 lopullinen).

5.3 Tämän johdosta sähkön- ja kaasuntoimituspalvelujen tulokset ovat epätydyttäviä, kun tarkastellaan palvelujen vaikutuksia kotitalouksiin. Noin 60 prosenttia kuluttajista on ilmoittanut energiantoimittajansa nostaneen hintoja, ja vain 3–4 prosenttia on ilmoittanut hintojen laskeneen. Sähkön- ja kaasuntoimituspalvelujen tulokset ovat erityisen huonot myös, jos tarkastellaan tarjonnan vertailtavuutta ja toimittajan vaihtamisen helpoutta. Kuluttajat vaihtavat toimittajaa vähiten juuri energia-alalla: vain 7 % vaihtoi kaasuntoimittajaa ja 8 % sähköntoimittajaa (Euroopan komissio, Toinen vuosittainen EU:n kuluttajamarkkinoiden tulostaulu, 2. helmikuuta 2009).

6. EU:n toimet energiaköyhyyden alalla

6.1 Energiaköyhyys on uusi sosiaalinen painopiste, joka edellyttää kaikkien tasojen tukea. Vaikka EU on laatinut hyviä säädöksiä⁽¹⁾, jäsenvaltioiden toimet ovat tähän asti olleet riittämättömiä. Mainittakoon pari esimerkkiä: kaasun ja sähkön sisämarkkinoista annetuissa direktiiveissä (ensin direktiivissä 2003/54/EY ja sen jälkeen direktiivissä 2009/72/EY) säädetyistä velvoitteista huolimatta vain 10 unionin 27:stä jäsenvaltiosta tarjoaa sosiaalisiin perustein määriteltyjä hintoja heikossa asemassa oleville asiakkaille ja vain 8 jäsenvaltiossa käytetään yleisesti termiä ”heikossa asemassa oleva asiakas” (*Status Review of the definitions of vulnerable customer, default supplier and supplier of last resort* [heikossa asemassa olevan asiakkaan, vakituisen toimittajan ja toimituksista viime kädessä vastaavan tahon määritelmien tilannetarkistus], ERGEG, 2009).

⁽¹⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55, 7 art.

6.2 Ongelmaa ei ole käsitelty kaikissa jäsenvaltioissa ja ne valtiot, jotka sitä käsittelevät, toimivat itsenäisesti tavoittelematta keskinäistä synergiaa, mikä vaikeuttaa energiaköyhyyden määrittämistä ja arviointia sekä ongelman hoitamista EU:n tasolla. Esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa käytetty määritelmä poikkeaa muiden jäsenvaltioiden käyttämästä määritelmästä siten, että energiaköyhyydeksi katsotaan tilanne, jossa tuloista yli 10 % kuluu asianmukaisen lämpötilan ylläpitämiseen asunnossa. Määritelmä vaihtelee jopa EU:n tuottamissa asiakirjoissa.

6.3 On kunkin jäsenvaltion tehtävä käsitellä energiaköyhyysongelmaa oman toimivaltarakenteensa (kansallinen, alueellinen tai paikallinen toimivalta) puitteissa, mutta tehokkaan kaasun- ja sähköalaa koskevan kansallisen lainsäädännön puuttuessa EU:n tulee toimia EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa määritellyä toissijaisuusperiaatetta noudattaen. Muiden polttoaineiden, kuten hiilen, osalta vastuu on yksinomaan jäsenvaltioilla.

6.4 Euroopan unioni antaa säädöksiä ja sillä on toimivaltaa energiapolitiikan alalla, joten se vaikuttaa jäsenvaltioiden energiaköyhyytilanteeseen joko suoraan tai välillisesti. Tämän vuoksi on tärkeää, että EU toteuttaa toimia ja kehittää toimintalinjoja toimivaltansa puitteissa.

6.5 Euroopan komissio teki ehdotuksen energiankuluttajien oikeuksia koskevasta eurooppalaisesta peruskirjasta (KOM(2007) 386 lopullinen) ja Euroopan parlamentti julkaisi 19. kesäkuuta 2008 aiheesta päätöslauselman (P6 – TA(2008)0306). ETSK toteaa aiheesta antamassaan lausunnossa⁽²⁾, että kansalaisten oikeuksien varmistamiseksi tarvitaan sitovia säännöksiä, kuten eräissä muissa tapauksissa on jo tehty⁽³⁾. Komissio peruutti peruskirjaa koskevan ehdotuksensa ja sisällytti joitakin sen kohtia kolmanteen energiapakettiin, koska se katsoi ehdotuksen vaikuttavuuden siten kasvavan (esimerkiksi direktiivin 2009/72/EY 7 ja 8 artikla).

6.6 On syytä muistaa, että käsillä olevan lausunnon aiheeseen liittyen Euroopan unionin perusoikeuskirjassa todetaan seuraavaa: ”Yhteiskunnallisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjumiseksi unioni tunnustaa oikeuden sosiaalitukeen ja asumistukeen tai sosiaalisesti tuettuun asuntoon ihmisarvoisen elämän varmistamiseksi jokaiselle, jolla ei ole riittäviä varoja, yhteisön oikeuden ja kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti, sekä kunnioittaa tätä oikeutta” (34 artikla). Siinä vahvistetaan myös velvollisuus varmistaa kuluttajansuojan korkea taso (38 artikla).

6.7 ETSK toteaa jälleen kerran, että on tunnustettava velvollisuus varmistaa yleispalvelun saatavuus, täyttää julkisen palvelun velvoitteet, suojella taloudellisesti heikossa asemassa olevia ja energiaköyhyyden uhatta eläviä ryhmiä esimerkiksi kieltämällä verkosta pois kytkeminen kriittisinä aikoina, taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio sekä oikeus kohtuullisiin ja eri palveluntarjoajien välillä vertailukelpoisiin avoimiin hintoihin.⁽⁴⁾

6.8 ETSK korostaa hyötyä, jota hajautetusta energiantuotannosta voi tietyissä tapauksissa olla kuluttajille, heikossa asemassa olevat kuluttajat mukaan luettuina, sillä sen avulla

- tuotanto voidaan pienempien tuotantoyksiköiden ansiosta tuoda lähemmäs kuntien ja kaupunkien kulutuskeskuksia, jolloin kuljetuksesta aiheutuva hävikki (jonka esimerkiksi sähköenergian tapauksessa arvioidaan olevan n. 7–10 %) pienenee
- edistetään uusiutuvan energian tuotantoa
- edistetään teknologian kehittämistä
- voidaan luoda työpaikkoja ja täydentää keskitettyä energiantuotantoa.

Bryssel 14. heinäkuuta 2010

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Mario SEPI

⁽²⁾ EUVL C 151, 17.6.2008, s. 27.

⁽³⁾ EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL C 151, 17.6.2008, s. 27.